

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad	:	Bergen
Raadsvergadering	:	12 december 2019
Zaaknummer	:	BB19.00546
Voorstelnummer	:	RAAD190206
Commissie	:	Algemene raadscommissie
Commissie	:	21 november 2019
Soort agendering	:	Ter bespreking
Agendapunt	:	
Team	:	Beleid
Opsteller(s)	:	Robert Houtenbos
Telefoonnummer	:	088 909 7454
Bijlagen:	:	3

Onderwerp: – Wijziging Verordening sociaal domein Bergen 2017

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:

De wijziging van de begroting en de Verordening sociaal domein gemeente Bergen 2017 vast te stellen.

Geheimhouding

- Nee
 Ja

RAADSVOORSTEL

INLEIDING

De Verordening sociaal domein gemeente Bergen 2017 (verder: verordening) dient gewijzigd te worden. Aanleiding voor de wijziging van de verordening die nu voorligt vormt het abonnementsstarief Wmo.

Het abonnementsstarief is per Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) per 2019 ingegaan voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen. Door invoering van het abonnementsstarief betalen inwoners met Wmo voorzieningen een vaste bijdrage van €17,50 per 4 weken. Dit ongeacht de gezinssamenstelling, het aantal Wmo voorzieningen, inkomen of vermogen; elementen die voorheen wel meetelden bij de berekening van de eigen bijdrage.

Op 1 januari 2020 gaat de Wet Abonnementsstarief Wmo in voor alle Wmo voorzieningen, dus inclusief algemene voorzieningen. Voor de gemeente Bergen en de overige BUCH-gemeenten betekent dit dat ook de algemene voorziening schoonmaakondersteuning onder het abonnementsstarief zal vallen.

Het gaat dan om een vaste bijdrage van maximaal €19,- per maand (per saldo hetzelfde als € 17,50 per vier weken).

KEUZERUIMTE

De invoering van het abonnementsstarief vraagt veel van gemeenten. Naast dalende inkomsten uit eigen bijdragen, stijgende kosten en aanpassing van het administratieve proces, moet ook de verordening sociaal domein worden aangepast. Dit roept ook de vraag op welke beleidskeuzes gemeenten (opnieuw) willen maken.

Gemeenten kunnen zelf bepalen welke voorzieningen onder het abonnementsstarief vallen en een en ander dient te worden vastgelegd in de integrale verordening sociaal domein. Dit moment wordt ook aangegrepen om correcties en aanvullingen te kunnen verwerken in de verordening, vooral op het gebied van het persoonsgebonden budget (pgb).

TOELICHTING OP HET ADVIES

De wijzigingsverordening betreft slaat de volgende thema's

- A. abonnementsstarief Wmo en eigen bijdragebeleid;
- B. pgb;
- C. overige wijzigingen.

A. Abonnementsstarief Wmo en eigen bijdragebeleid

Voorheen was het mogelijk om een eigen bijdrage te vragen die maximaal kostendekkend was. Nu wordt de eigen bijdrage een soort abonnement, waarbij er maximaal € 19,- per maand mag worden gevraagd per huishouden. Kostprijzen kunnen dus niet meer gestapeld worden. Hierdoor nemen de maximale inkomsten uit eigen bijdragen dus (aanzienlijk) af. In de tabel ziet u de rapportage van het CAK –die alle eigen bijdragen berekent en int. Hierin staan de geïnde eigen bijdragen per periode van vier weken per gemeente vermeld. U ziet de tweede helft van 2018 de eigen bijdragen geleidelijk opliepen, door meer gebruik van voorzieningen. In 2019 ging het abonnementsstarief Wmo al in voor maatwerkvoorzieningen

en dit is direct zichtbaar in de inkomsten uit eigen bijdragen. Elke regel in de tabel rapporteert over een periode (P) van vier weken.

Periode (P)	Inkomsten EB Bergen
P09 2018	€ 9.581
P10 2018	€ 9.868
P11 2018	€ 10.667
P12 2018	€ 11.293
P13 2018	€ 10.029
P01 2019	€ 2.579
P02 2019	€ 2.474
P03 2019	€ 2.667
P04 2019	€ 2.784
P05 2019	€ 2.787
P06 2019	€ 2.573

Het Rijk vergoedt een deel van de weggefallen inkomsten uit eigen bijdrage. Hier is zoveel mogelijk rekening mee gehouden in de begroting. De VNG verwacht een stijging van het aantal aanvragen voor Wmo-voorzieningen (aanzuigende werking). We zien in de hele BUCH over 2019 al wel een stijging in aanvragen, maar de stijging is niet groot genoeg om dit toe te schrijven aan een aanzuigende werking; de demografische ontwikkelingen zouden uit zichzelf al een natuurlijke stijging veroorzaken.

De VNG heeft de modelverordening Wmo 2015 aangepast naar aanleiding van het abonnementstarief Wmo. Deze wijzigingen zijn doorvertaald naar onze integrale verordening sociaal domein.

De algemene voorziening schoonmaakondersteuning valt met ingang van 2020 automatisch ook onder het abonnementstarief. Doordat inwoners in 2019 met een inkomen hoger dan 120% van het sociaal minimum nog wel een "eigen aandeel" van €12,37 per uur hebben betaald voor schoonmaakondersteuning, kan er een toename van het aantal aanvragen schoonmaakondersteuning worden verwacht, gezien deze voorziening hiermee voor hen goedkoper wordt dan een particuliere hulp. Het is bekend bij de sociaal teams dat sommige inwoners, die recht op schoonmaakondersteuning hadden, daarvan in het verleden toch af hebben gezien, doordat zij de kosten van het eigen aandeel niet konden of wilden betalen.

Huidige eigen bijdragebeleid

In 2017 heeft de gemeenteraad beleidskeuzes gemaakt inzake de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen. In de tabel leest u per maatwerkvoorziening of er een eigen bijdrage wordt gevraagd:

Wmo Voorziening	Bergen	Uitgeest	Castricum	Heiloo
Rolstoel (mag wettelijk niet)	Nee	Nee	Nee	Nee
Scotmobiel (indiv. vervoersvoorziening)	Ja	Ja	Ja	Ja
Aangepaste fiets	Ja	Ja	Ja	Ja
Woningaanpassing ouder dan 18	Ja	Ja	Ja	Ja
Onderhoudscontract traplift	Ja	Ja	Ja	Ja
Reparaties	Ja	Ja	Ja	Ja
Woningaanpassing (vast) jonger dan 18	Ja	Nee	Ja	Ja
Hulp bij het huishouden	Ja	Nee	Ja	Ja
Begeleiding	Nee	Nee	Ja	Ja
Dagbesteding	Nee	Nee	Ja	Ja
Respijtzorg	Nee	Nee	Ja	Ja

*) N.B. Op hoger juridisch niveau is geregeld dat gemeenten geen eigen bijdrage mogen vragen voor rolstoelvoorzieningen. Vandaar dat de raad hierover geen besluit kan nemen en vandaar dat evt. bijdragen voor rolstoelen niet expliciet genoemd mogen worden in de verordening.

Het CAK, dat de eigen bijdragen int, schat de jaarinkomsten van de eigen bijdragen (exclusief schoonmaakondersteuning) momenteel op **€ 67.000** voor de gemeente Bergen.

Schoonmaakondersteuning

Het is niet te bepalen wat de financiële gevolgen voor schoonmaakondersteuning precies zullen zijn onder het abonnementstarief. In onderstaande berekening proberen we een zo duidelijk mogelijk beeld te scheppen.

Het gebruik van schoonmaakondersteuning in Bergen in 2019 volgens de huidige afspraken met de aanbieders:

	Aantal inwoners dat nu € 12,37 per uur eigen aandeel betaalt	Aantal inwoners dat nu € 0,- per uur betaalt (minimabeleid)
Bergen	174	134

N.B. Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op de huidige betaalafspraken met de aanbieder. Er is bekend dat er inmiddels meer inwoners gebruik maken van schoonmaakondersteuning. Dit hebben we nog niet kunnen verwerken in de berekeningen en afrekeningen.

Het eigen aandeel wordt door de aanbieder gefactureerd aan hun cliënt. Gemiddeld ontvangt deze inwoner 2 uur schoonmaakondersteuning gedurende 48 weken per jaar.

Het eigen aandeel dat zij nu gemiddeld per vier weken betalen bedraagt:

€ 12,37 x 2 x 4 = € 98,96 of afgerond € 100,-

Dit bedrag zullen wij extra aan de aanbieder moeten gaan betalen, zodra het abonnementstarief ook voor schoonmaakondersteuning geldt.

Daar tegenover staat, dat zij wellicht wel € 19,- per maand aan het CAK zullen afdragen. Dit is aan het CAK om te bepalen en merken wij pas achteraf.

De minimale extra kosten per 4 weken zijn (€ 100 - € 17,50 =) € 82,50 per inwoner. Voor het gemak hanteren we nog even de vierwekelijkse bedragen.

Omdat er nog teveel onduidelijk is over hoe huishoudelijke ondersteuning er volgend jaar uit gaat zien en per wanneer de nieuwe contracten in zullen gaan (de verwachting is medio 2020), kunnen we rekenen op minimaal € 82,50 x 7 periodes = € 577,50 per inwoner. Dat vertaalt zich als volgt:

	Aantal inwoners dat nu € 12,37 per uur eigen aandeel betaalt	Extra kosten van minimaal € 577,50 per huishouden
Bergen	174	€ 100.485

Het aanbieders voeren de administratie over hun eigen cliënten en zij zijn niet bekend bij het CAK als gebruikers van schoonmaakondersteuning. Deze kosten kunnen hoger uitvallen wanneer meer inwoners schoonmaakondersteuning afnemen, inwoners reeds de maximale eigen bijdrage via een andere voorziening betalen, of wanneer zij door hun gezinssamenstelling (meerpersoonshuishouden onder de aow-leeftijdsgrens) sowieso geen eigen bijdrage hoeven te betalen.

Beleidskeuzes abonnementstarief

De invoering van het abonnementstarief betekent dat gemeenten aanpassingen moeten doen, in hun verordening sociaal domein, om uitvoering van het abonnementstarief mogelijk te maken. Hiermee kunnen ook (opnieuw) beleidskeuzes gemaakt worden¹:

Keuze 1: vaststellen eigen bijdragebeleid

- a. Of elke individuele gemeente vertaalt het bestaande beleid door naar het abonnementstarief, waardoor voorzieningen waarvoor nu geen eigen bijdrage geldt in 2020 ook uitgezonderd van het abonnementstarief.
- b. Of alle BUCH gemeenten laten dezelfde voorzieningen onder het abonnementstarief vallen en harmoniseren daarmee het beleid,
- c. Of elke individuele gemeente bepaalt voor zichzelf opnieuw welke voorzieningen onder het abonnementstarief vallen, wat het beleid voor de sociale minima is, en of de maximale hoogte van het abonnementstarief lager wordt dan 19 euro per maand en in dat geval ook hoeveel lager.

¹ De keuze rondom eigen bijdrage beleid voor minima wordt op dit moment niet opnieuw voorgelegd, omdat dit een integraal onderdeel uitmaakt van het Minimabeleid in de BUCH-gemeenten.

Voor het bepalen van de keuze is zijn onderstaande punten relevant in de overwegingen:

1. In de begroting is al zo veel mogelijk rekening gehouden met het abonnementstarief Wmo.
2. Het schept duidelijkheid voor inwoners dat er voor alle Wmo voorzieningen een eigen bijdrage gevraagd wordt.
3. Voorzieningen uitzonderen van een eigen bijdrage vraagt ook om meer financiële middelen. De vraag van inwoners zou hierdoor ook verder kunnen toenemen wat voor een aanzuigend effect kan zorgen.
4. Het abonnementstarief geldt niet voor niet AOW-gerechtigde meerpersoonshuishoudens. Voor die groep is de eigen bijdrage op nihil vastgesteld door de minister van VWS en hierover kan ook niets worden opgenomen in de verordening, gezien het geen raadsmandaat betreft.
5. Het huidige minimabeleid wordt automatisch doorgevoerd in het abonnementstarief. Hierdoor zal het CAK bij alle aanvragen een inkomenstoets uitvoeren om te kunnen bepalen of een inwoner onder de 120% norm van het sociaal minimum zit en in dat geval geen eigen bijdrage hoeft te betalen.

U wordt geadviseerd te kiezen voor scenario 1b: alle BUCH gemeenten laten dezelfde voorzieningen onder het abonnementstarief vallen en harmoniseren daarmee het beleid. Gezien de financiële ontwikkelingen in de meeste gemeenten, wordt tevens geadviseerd om wel een eigen bijdrage te gaan of blijven vragen van ter hoogte van maximaal € 19,- per maand, ongeacht het aantal voorzieningen dat men gebruikt. Dat betekent dat voor alle toegestane maatwerkvoorzieningen plus de algemene voorziening schoonmaakondersteuning het abonnementstarief zal gelden.

Keuze 2: Wel/niet uitzonderen van collectief vervoer (regiotaxi) van het abonnementstarief

Wanneer er geen keuze wordt gemaakt, valt collectief vervoer (regiotaxi) automatisch onder het abonnementstarief. Gemeenten hebben de mogelijkheid gekregen om collectief vervoer uit te zonderen van het abonnementstarief. Dit betekent dat het mogelijk blijft om voor collectief vervoer een bijdrage aan de inwoners te vragen.

Onderstaande tabel geeft weer hoeveel eigen bijdragen er in totaal zijn betaald door inwoners per gemeente aan de aanbieder van de regiotaxi in 2018.

Wmo Vervoer 2018	Aantallen en bedragen in Bergen
Unieke reizigers	694
Aantal ritten	23.071
Door vervoerder geïnde reizigersbijdragen	€ 40.666

Helaas weten we te weinig van deze inwoners om te kunnen bepalen of en voor hoeveel extra inkomsten zij onder het abonnementstarief zouden zorgen. De kans is reëel aanwezig dat men reeds via een andere Wmo voorziening (bijvoorbeeld huishoudelijke hulp of een scootmobiel) het abonnementstarief betaalt. Dan zou men dus niet extra betalen als het vervoer ook onder het abonnementstarief komt te vallen. Ook kunnen zij tot de gezinnendoelgroep behoren die sowieso is uitgesloten van het betalen van een abonnementstarief.

We verwachten dat een aanzienlijk deel van deze reizigersbijdragen als extra kosten voor rekening van de gemeente zal komen, indien het abonnementstarief ook voor het vervoer zal gelden.

Het in rekening brengen van de reizigersbijdrage wordt nu gedaan door de vervoerder. Indien voor het collectief vervoer het abonnementstarief zou worden ingevoerd, zullen de gemeenten deze reizigers moeten aanmelden bij het CAK. Dit zal leiden tot een administratieve lastenverzwaring.

Als gemeenten dit niet in de verordening regelen, dan valt collectief vervoer automatisch onder het abonnementstarief en kan er dus geen aparte bijdrage meer geheven worden. Het wegvallen van deze bijdragen past niet in de huidige begrotingen. U wordt geadviseerd om collectief vervoer uit te zonderen van het abonnementstarief.

B. Pgb

In april 2017 zijn voor het laatst wijzigingen in de verordening aangebracht. Tijdens dit proces is een aantal nieuwe artikelen abusievelijk niet opgenomen. Dit is een goed moment om deze technische omissies te herstellen. De gemeente heeft al wel conform gehandeld, alleen is het niet goed in de verordening verwerkt zoals uitgeverij SDU deze publiceert op officielebekendmakingen.nl/overheid.nl.

In het Wijzigingenoverzicht in de bijlage leest u een toelichting per gewijzigd artikel.

Voorts zijn aanvullende regels voor pgb-beheer geformuleerd voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van een maatwerkvoorziening of een persoonsgebonden budget, alsmede van misbruik of oneigenlijk gebruik van de wet.

C. Overige wijzigingen

Voorts worden de volgende wijzigingen van de verordening voorgesteld:

- Wanneer een inwoner verhuist naar een ongeschikte woning, waarvoor woningaanpassing noodzakelijk is om er langer zelfstandig te kunnen gaan wonen, dan wordt een goede onderbouwing gevraagd voor deze verhuizing. Deze kan dan beoordeeld worden door de Wmo consulent. Op dit moment is er geen juridische grondslag om bij een niet (goed) onderbouwde verhuizing een woningaanpassing niet toe te wijzen.
- De juridische grondslag voor de toezichthouder Wmo en Jeugdwet wordt toegevoegd

Samenvatting

Door de voorliggende wijzigingen van de verordening vast te stellen, wordt het volgende besloten:

1. het abonnementstarief op te leggen voor de algemene voorziening schoonmaakondersteuning;
2. de hiermee samenhangende begrotingswijziging vast te stellen, waarmee de extra kosten schoonmaakondersteuning worden opgevangen met de Stelpost sociaal domein;
3. collectief vervoer (regiotaxi) uit te zonderen van het abonnementstarief, zodat de huidige eigen bijdrage daarvan in stand kan blijven;
4. alle overige toegestane Wmo maatwerkvoorzieningen onder het abonnementstarief te laten vallen. Tevens wordt hiermee het eigen bijdragebeleid geharmoniseerd in alle vier BUCH-gemeenten;
5. de artikelen inzake pgb en overige genoemde wijzigingen door te voeren in de verordening;
6. de integrale verordening sociaal domein aan te passen vóór 1 januari 2020, wat voor uitvoering van het abonnementstarief noodzakelijk is;

OVERWEGINGEN VAN HET COLLEGE

In de wijzigingsverordening worden noodzakelijke wijzigingen opgenomen naar aanleiding van het abonnementstarief en de daarop aangepaste modelverordening van de VNG en technische wijzigingen, ook in het kader van het herstellen van technische omissies betreffende persoonsgebonden budgetten. Het college presenteert geen alternatieve keuzes en adviseert de gemeenteraad de opgenomen wijzigingen vast te stellen.

REGIONALE SAMENWERKING EN COULEUR LOCALE

In het verleden is door de vier BUCH-gemeenten besloten een couleur locale toe te passen op het eigenbijdragebeleid. Hierdoor zijn de verschillen in beleid ontstaan. In de uitvoering leidt dit nog regelmatig tot verwarrende situaties en ook inwoners begrijpen niet dat er een verschil is tussen de BUCH gemeenten. Consulents geven aan dat het moeilijk is uit te leggen dat men in Castricum wel voor iets moet betalen, terwijl een familielid uit bijv. Bergen dezelfde voorziening zonder eigen bijdrage krijgt. Gezien de financiële situatie in de BUCH-gemeenten, worden alle vier gemeenteraden nu geadviseerd om voor alle toegestane voorzieningen een eigen bijdrage te vragen.

Hiermee wordt een harmonisatie van het eigen bijdragebeleid bereikt. Zo kan er efficiënter worden gewerkt door de BUCH Werkorganisatie. In het werk van onze consulents, kwaliteits- en beleidsmedewerkers, en vooral de backoffice kan zo kostbare tijd worden bespaard. De vier wethouders Wmo in de BUCH willen graag tot harmonisatie overgaan.

RISICO'S

Wanneer de verordening pas na 1 januari 2020 met terugwerkende kracht wordt aangepast, lopen we het risico om juridisch minder sterk te staan in bezwaarprocedures. Het is sowieso belangrijk de inwoners zo duidelijk mogelijk en tijdig te informeren.

Bij het opstellen van de wijziging van de Verordening sociaal domein is mogelijk aangesloten op de laatste versies van de modelverordeningen van VNG, waarin de laatste wetgeving en jurisprudentie is verwerkt. Daarnaast is de verordening juridisch getoetst door de juridisch adviseur voor het domein SamenLeven.

FINANCIËN

Het is nog onduidelijk hoe huishoudelijke ondersteuning er volgend jaar uit gaat zien en per wanneer de nieuwe contracten in zullen gaan (de verwachting is medio 2020). Op basis van een eerste berekening zijn de verwachte minimale extra kosten als gevolg van het invoeren van het abonnementstarief op de schoonmaakondersteuning € 100.485 (voor een nadere onderbouwing, zie: kopje Schoonmaakondersteuning, p.5).

Deze extra kosten, die naar verwachting structureel doorwerken in de meerjarenbegroting, kunnen worden gedekt met de Stelpost Sociaal Domein.

COMMUNICATIE, PARTICIPATIE EN SAMENSPEL

- De adviesraad sociaal domein is geïnformeerd over de ontwikkelingen rond het abonnementstarief. Doordat het eigen bijdragebeleid zoals in Castricum en Heiloo ook reeds gold, nu ook wordt voorgesteld aan de overige BUCH gemeenten, is alsnog om een advies gevraagd. Het streven is om deze aan te leveren voor de commissiebespreking.

- Na vaststelling van de verordening door de raad, wordt de verordening bekendgemaakt in het elektronisch gemeenteblad van de gemeente via GVOP. De verordening wordt beschikbaar op www.overheid.nl.
- Daarnaast volgt een intern implementatietraject om alle uitvoerende medewerkers die met de verordening werken goed op de hoogte te brengen van de wijzigingen.
- De tarieven, worden bekendgemaakt door publicatie op de gemeentelijke websites.
- Met de afdeling communicatie wordt een plan uitgewerkt om de inwoner goed te kunnen bereiken met deze informatie.

UITVOERING, PLANNING EN ORGANISATIE

Wanneer de raad de verordening heeft vastgesteld, wordt geregeld dat zaken die samenhangen met de verordening, zoals besluit, beleidsregels, werkinstructies en protocollen, gereed zijn, zodat deze tijdig in werking kunnen treden.

In het integraal beleidskader is vastgelegd dat het college jaarlijks resultaten terugkoppelt in een jaarrapportage sociaal domein. In deze rapportage geeft het college weer hoe zij uitvoering heeft gegeven aan de uitvoeringsagenda, welke resultaten zijn geboekt, hoe de klanttevredenheid is en welke financiële implicaties dit heeft gehad. Deze jaarrapportage geldt als basis voor het raadsbesluit om het vigerende beleid te continueren of bij te stellen.

BIJLAGEN

- Raadsbesluit
- Wijzigingenoverzicht met toelichting
- Begrotingswijziging

ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

De VNG heeft een uitvoerig themadossier aangelegd met alle achtergrondinformatie:
<https://vng.nl/onderwerpenindex/maatschappelijke-ondersteuning/abonnementstarief-wmo>

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

De heer mr. M.N. Schroor
secretaris

Mevrouw drs. H. Hafkamp
burgemeester